

Projekt współfinansowany w
ramach programu Unii Europejskiej
„Erasmus+”

SZKOŁA PODSTAWOWA
Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI

***Yoga and medytacja dla nauczycieli: bądź świetnym
nauczycielem, bądź lepszym sobą***

STRES

- ❑ to integralna część naszego życia
- ❑ jest naturalną reakcją na codzienne wyzwania i zmiany w życiu, zarówno te pozytywne, jak i negatywne
- ❑ optymalny poziom stresu jest niezbędny do prawidłowego i efektywnego działania naszego organizmu
- ❑ niski poziom stresu może powodować brak motywacji, znudzenie oraz apatię
- ❑ nadmiar stresu wpływa na naszą psychikę i zdrowie, powoduje lęk oraz fizyczne zmęczenie

Na zmiany poziomu stresu może wpłynąć przykry bodziec ze środowiska zewnętrznego, praca pod presją czasu, zbyt duża liczba obowiązków i nieprawidłowe relacje.

Coraz większa nerwowość oznacza, że powoli przestajemy sobie radzić ze stresem. Negatywne emocje przenosimy na inne osoby, w tym na członków rodziny lub przyjaciół.

Długotrwałe przemęczenie wywołane stresem i związanym z nim napięciem emocjonalnym ma ogromny wpływ na nasze zdrowie, może prowadzić do nerwicy, depresji i wypalenia zawodowego.

Ciągłe napięcie może wywoływać wiele negatywnych skutków dla naszego organizmu, m. in. nerwobóle, bóle mięśni lub serca.

Stres ma wpływ nie tylko na to, jak się czujemy w pracy, ale i poza nią.

Dlatego tak ważne jest panowanie nad stresem i swoimi emocjami.

JOGA

Wypracowanie samoobserwacji i zwiększenie samoświadomości jest doskonałą metodą, pozwalającą lepiej w codziennym życiu zidentyfikować czynniki mające na nas stresogenny wpływ.

W skutecznym podejściu do radzenia sobie ze stresem, niezależnie od tego jaką metodę czy technikę stosujemy, na pierwszy plan wysuwają się trzy elementy:

1. Aktywność fizyczna

2. Relaksacja

3. Samoświadomość

Aktywność fizyczna

Często podkreślany jest zbawienny wpływ aktywności fizycznej na łagodzenie stresu. Wysiłek fizyczny usuwa z organizmu hormony stresu poprzez przyspieszenie krążenia, wydzielanie endorfin, czyli tzw. hormonów szczęścia, odpowiedzialnych za poprawę nastroju, zmniejsza napięcie wywołane reakcją stresową poprzez dostarczanie większej ilości krwi do tkanek, ich dotlenienie i zwiększenie gibkości ciała, poprawia wydolność oddechową.

Relaksacja

Jest niezbędnym elementem zarządzania stresem i integralną częścią zajęć jogi. Efektem relaksacji jest odprężenie ciała, tj. zmniejszenie napięcia mięśniowego oraz poziomu wewnętrznej motywacji. Prawidłowa relaksacja pogłębia zdolność odczuwania ciała i rozwija świadomość stanu emocjonalnego, w jakim się w danej chwili znajdujemy.

Samoświadomość

Rozwijanie samoświadomości dotyczy przede wszystkim rozpoznania czynników, wywołujących stres oraz naszych reakcji emocjonalnych i fizycznych. Wzrost samoświadomości jest konsekwencją praktykowania jogi. Wynika to z rozwijania koncentracji, jaka towarzyszy wykonaniu poszczególnych technik (fizycznych i oddechowych).

Lepszy obraz ciała
Skupienie podczas jogi pomaga zwiększyć zadowolenie ze swojego ciała i odnosić się do niego mniej krytycznie.

Korzyści dla serca
Joga może pomóc obniżyć ciśnienie krwi, poziom cholesterolu i cukru w organizmie.

Uważne jedzenie
Świadomość swojego ciała przenosi się na czas posiłków, w wyniku czego delektujemy się każdym kęsem lub łykiem, czujemy zapach i smak jedzenia.

Ogólna sprawność
Ćwiczenie jogi kilka razy w tygodniu zwiększa siłę i elastyczność mięśni, zapewnia wytrzymałość, poprawia pracę płuc oraz naczyń krwionośnych.

Kontrola wagi
Rozwinięta poprzez jogę uważność może sprawić, że będziemy bardziej wrażliwy na sygnały głodu i sytości, co pomoże nam rozwinąć bardziej pozytywny stosunek do jedzenia.

KORZYŚCI JOGI POZA MATĄ

WARTO ZACZAĆ

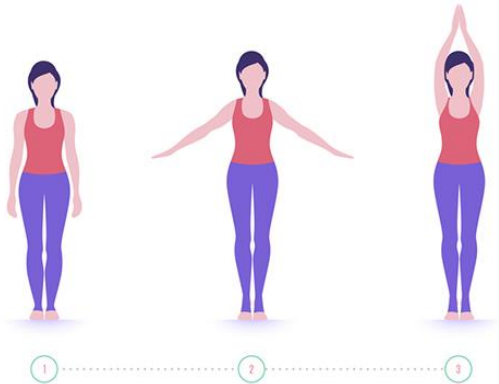
Sekwencje jogi

Pozycja góry / Tadasana

W tej pozycji należy zwrócić uwagę na oddech.

Oddychaj “brzuchem”, ponieważ masujesz w ten sposób odpowiednie mięśnie i redukujesz napięcie.

Złącz stopy oraz postaraj się idealnie rozłożyć ciężar swojego ciała – by rozkładał się on na pełne stopy.

Następnie postaraj się możliwie mocno wyciągnąć palce u stóp.

Ściągnij łopatki podnosząc przy tym ramiona i wypychając klatkę piersiową. Jednocześnie zadбай, aby ręce luźno opadały wzdłuż ciała dłońmi do wewnątrz.

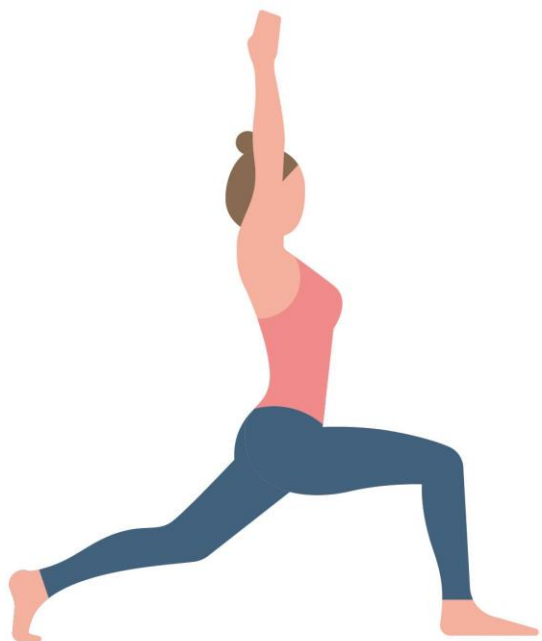
Ostatnim elementem idealnej sylwetki jest głowa. Wyobraź sobie, że jej czubek połączony jest z linką przymocowaną do sufitu i wyciąga ją ku górze.

Gdy wszystko już gotowe postaraj się zapanować nad oddechem. Skup się nad mięśniami brzucha, aby unosiły go razem z oddechem w równych odstępach czasu.

Wyobraź sobie, że pompujesz brzuch jak balonik. Ćwiczenie powinno trwać minimum przez 5-10 oddechów.

Pozycja wysokiego wykroku /Utthita Ashwa Sanchalanasana

Stań i zrób długi krok w przód.

Skieruj ciężar ciała na nogę wykroczną, która powinna opierać się na pełnej stopie.

Pamiętaj, aby była ona zgięta pod kątem bliskim 90 stopni.

Zadbaj również o to, aby noga będąca z tyłu była możliwie wyprostowana i postaw ją na palcach.

Wyprostuj tułów i podnieś ręce do góry.

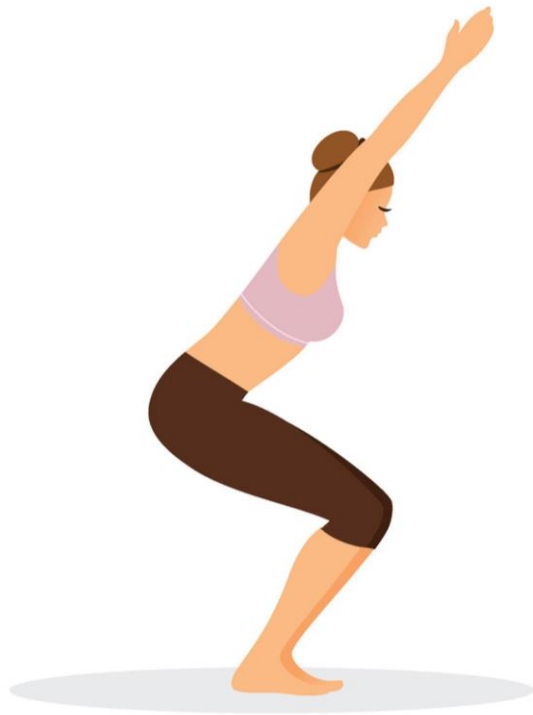
Wyobraź sobie, że palce są podczepione na linkach do sufitu.

Ręce powinny być proste w łokciach, ale nie napięte. Luźno podniesione do góry na szerokości ramion.

Skieruj biodra na wprost i wytrzymaj w pozycji od 5 do 10 wdechów.

Zauważ, że pozycję możesz ćwiczyć zarówno na lewą jak i prawą stronę.

Codzienna praktyka jogi pozwala nauczyć się radzić sobie ze stresem poprzez rozluźnienie mięśni i kręgosłupa oraz świadome oddychanie.

Sekwencja czterech pozycji, zaczerpnięta z Hatha Jogi.

Pozycja krzesła (Utkatasana) na rozgrzewkę.

Użyj tej pozycji jogi, aby delikatnie się **rozgrzać**.

Pozycja krzesła pomaga w koncentracji i eliminuje napięcia fizyczne.

Zasadniczo udajesz, że siedzisz na krześle:

- **Stać prosto** ze złączonymi stopami.
- **Zegnij kolana.**
- Złóż dłonie i **unieś ręce nad głowę**, by były przedłużeniem kręgosłupa.
- **Przytrzymaj pozę** przez trzy pełne oddechy, utrzymując napięte mięśnie brzucha i pięty na podłodze.

Ta postawa **rozciąga kręgosłup i dotlenia mózg**, pozwalając uwolnić się od napięcia nerwowego.

Ręka pod stopą (Padahasthasana), aby odpędzić napięcie.

Pamiętaj, aby **odchylić miednicę do tyłu** i pozwolić grawitacji wykonać większość pracy.

- **Stań ze złączonymi stopami**, luźnymi ramionami oraz **rękami nad głową**.
- Weź głęboki oddech i podczas wydechu **opuść głowę i górną część tułowia**, aż palce dotkną ziemi (w razie potrzeby zegnij kolana).
- Podczas wdechu **unoś się powoli**.
- **Powtórz 3 do 6 razy**, pamiętając o tym, aby brzuch był wciągnięty.

Pozycja drzewa (Vrksasana), aby poprawić równowagę.

Staraj się oddychać świadomie.

Ta pozycja pozwala **skupić się** na równowadze:

- **Stań ze złączonymi stopami**, a następnie **umieść prawą stopę na wewnętrznej stronie lewego uda** (lub na kolanie lub kostce, jeśli jest to zbyt trudne).
- **Złóż dłonie i zsuń je do klatki piersiowej** na wydechu.
- **Spójrz prosto** przed siebie.
- **Utrzymaj pozycję** przez 3 pełne oddechy, a następnie zmień nogę.

Ta pozycja jest idealna do ćwiczenia „elastyczności”. Rozciąga plecy i pomaga **złagodzić ból**.

Pozycja kota (Marjarasana) - rozluźnia plecy.

- **Na czworakach** połóż dłonie bezpośrednio pod ramionami, a kolana pod biodrami, aby plecy zwisały naturalnie.
- Twoja głowa jest **przedłużeniem kręgosłupa**, mięśnie brzucha są napięte.
- Powoli wciągaj powietrze i **wyginaj plecy w dół**, unosząc brodę, aby spojrzeć w górę w stronę sufitu.
- Powoli wydychaj powietrze, **wyginaj plecy w górę** i opuszczaj brodę, patrząc w kierunku ziemi.
- Powtórz 5 do 10 pełnych oddechów.

Nie zawsze musisz uczyć się trudnych pozycji, gdy jesteś w pracy lub w stresującej sytuacji.

Weź głęboki oddech.

Oddychanie brzuchem jest jedną z podstawowych zasad jogi. Wszystkie ćwiczenia relaksacyjne opierają się na prawidłowym oddychaniu.

Głębokie oddychanie, zwane w jodze „pranayama” (dosłownie: „siła życiowa”), wprowadza do organizmu dodatkowy tlen, pomagając ciału zrelaksować się.

Głębokie oddychanie stymuluje przywspółczulny układ nerwowy, pomagając w obniżeniu napięcia i ciśnienia krwi.

OBSERWUJ SWÓJ UMYŚŁ.

Czy wypełnia go spokój? Czy zatrzymał się na myśleniu o jednej rzeczy? Czy przeskakujesz od myśli do myśli?

ZAUWAŻ SWÓJ NASTRÓJ

Jak się dzisiaj czujesz? Co wnosisz ze sobą do klasy? Czy możesz opisać nastrój, w którym się obecnie znajdujesz? Nie osądzaj swojego nastroju.

ZWRÓĆ UWAGĘ NA ODDECH

Skup się na wdechu i wydechu. Czy jest szybki, wolny, nierówny? W którym miejscu w ciele czujesz oddech?

Weź jeszcze dwa oddechy. Obserwuj , kiedy będziesz gotowy, otwórz oczy.

Korzystanie z wizualizacji i siły wyobraźni w celu zmniejszenia stresu.

Wizualizacja celu ma podobny efekt, jak faktyczne dokonanie celu. Sterowanie wyobraźnią od zawsze było częścią jogi oraz centralnym aspektem Yoga Nidra .

Siedząc w wygodnej pozycji, zamknij oczy i zwizualizuj spokojną scenerię (plaża, las, łąka). Możesz również pomyśleć o przyszłym celu, aby zapewnić sobie dobre samopoczucie.

Wywieranie nacisku na miejsce między kostkami palca wskazującego i środkowego aktywuje nerw, który rozluźnia obszar wokół twojego serca, pomagając w złagodzeniu uczucia stresu.

Stopniowo rozluźniaj mięśnie.

Spinaj mięśnie stopy tak mocno, jak to możliwe, a następnie rozluźnij je. Powoli wykonuj to ćwiczenie na całym ciele: łydki, uda, brzuch, ręce, dłonie i twarz.

Chociaż spinanie mięśni w celu rozluźnienia może wydawać się sprzeczne z intuicją - działa.

Jak często powinniśmy ćwiczyć jogę?

Zajęcia jogi stają się skuteczne, gdy poświęcasz im godzinę tygodniowo. Lecz im częściej ćwiczysz, tym większe są jej zalety.

Aby walczyć ze stresem i naprawdę docenić zalety jogi, codzienna praktyka jest najlepsza, zaś dziesięć minut jogi dziennie jest skuteczniejsze niż jedna godzina tygodniowo.

Ćwiczenia oddechowe brzucha mogą być wystarczające nawet w szczególnie stresujących okresach. Możesz oczywiście dostosować je do poziomu stresu i codziennej rutyny.

Ćwiczenie jogi nie wymaga przygotowania, nie musisz być ekspertem, aby wykonywać codzienne domowe ćwiczenia. Nawet proste mogą pomóc utrzymać zdrowy styl życia i obniżyć poziom stresu.

YOGA - NARZEDZIA DO PRACY Z DZIEĆMI

SEL

SEL – nauczanie pięciu podstawowych kompetencji:

1. Samoświadomości.

2. Samozarządzania.

3. Świadomości społecznej.

4. Umiejętności relacji i odpowiedzialnego podejmowania decyzji.

1. **Samoświadomość** – podstawowe umiejętności obejmują rozumienie emocji, wartości, pragnień i potrzeb, nastawienie na rozwój i uważność.
2. **Samozarządzanie** – ważne jest nie tylko zrozumienie emocji, ale także umiejętność zarządzania nimi. Umiejętności w tej kategorii obejmują kontrolę impulsów, zarządzanie stresem, uważność, skupienie, odporność, pewność siebie, optymizm i współczucie dla siebie. Korzystając z nowo zdobytej wiedzy o sobie, z optymizmem i nastawieniem na rozwój, uczniowie uczą się regularnie wyznaczać pozytywne cele osobiste.
4. **Umiejętności relacji** - zestaw umiejętności związanych z relacjami zaczyna się od podstaw, takich jak uczciwość, szacunek, nawiązywanie przyjaźni oraz radzenie sobie z presją rówieśników. Następnie przechodzi do współpracy, komunikacji i rozwiązywania konfliktów.
5. **Odpowiedzialne podejmowanie decyzji** – obejmuje dokonywanie konstruktywnych wyborów w oparciu o etykietę, bezpieczeństwo i normy społeczne.

Wybierz swoje kompetencje.

Zacznij od wybrania kompetencji SEL, której chcesz nauczyć swoich uczniów, np.:

- samoświadomość
- samozarządzanie
- świadomość społeczną
- umiejętności w relacjach
- odpowiedzialne podejmowanie decyzji

Społeczno – emocjonalne uczenie się (SEL) oferuje zestaw umiejętności , który jest nie tylko integralną częścią edukacji, ale jest także niezbędny w codziennym życiu.

Największym celem SEL jest nie tylko dzielenie się zrozumieniem , czym są samoświadomość, samoregulacja i umiejętności relacji, ale rozwijanie poczucia, w jaki sposób można wykorzystać te kompetencje w codziennym życiu.

Zasoby ciało – umysł, rozwijają połączenie ciała z umysłem, w celu poprawy zdrowia, dobrego samopoczucia, uczenia się i zachowania.

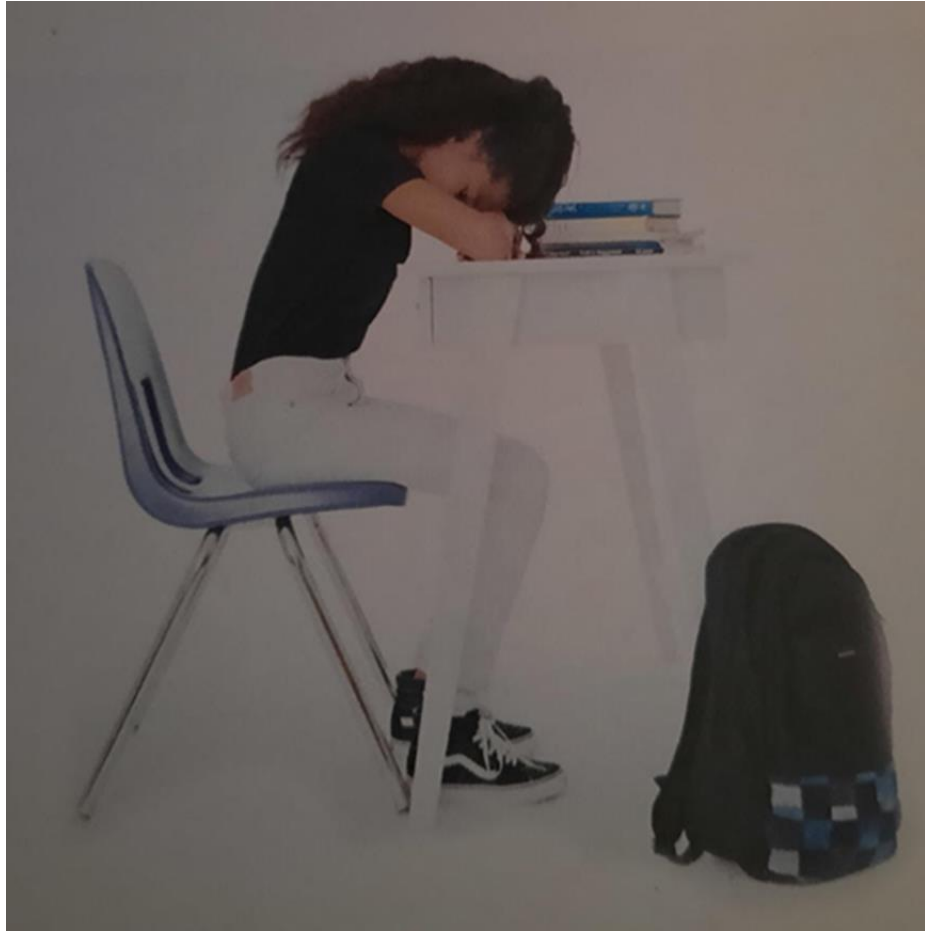

Uziemienie

Uziemienie to jeden z cennych zasobów umysłu i ciała. Kiedy umysł jest pochłonięty codziennym tempem życia, uziemienie sprowadza nas z powrotem na tu i teraz oraz jest pomocne w radzeniu sobie z lękiem lub przytłaczającymi uczuciami.

W szczególności poprzez techniki uziemiające, świadomie zwracamy uwagę na stopy, nogi i ich ułożenie na ziemi. W ten sposób skupiamy się na teraźniejszości.

**Uziemienie w pozycji siedzącej do przodu.
Rozpocznij, siadając na krześle
z nogami na podłodze
i wyprostowanym kręgosłupem.**

Zrób wdech, wyciągnij ręce do góry.

Zrób wydech, zegnij łokcie, żeby ręce ułożyły się na stole.

Wdech, usiądź prosto.

Zrób wydech, połóż się do przodu na stole, oprzyj głowę na rękach.

Oddychaj.

Zrób wdech, wróć do pozycji siedzącej.

ZARZĄDZANIE LĘKIEM

Poprzez oddychanie, ruch i relaksację uczniowie uczą się, jak odnaleźć bezpieczeństwo w swoim ciele, kierować zarówno niewygodnymi, jak i komfortowymi doznaniem, uświadomić sobie swój stan wewnętrzny oraz wykorzystać zasoby umysłu i ciała do regulowania swoich emocji i zachowania.

UZIEMIAJĄCY ODDECH

Zwiększ świadomość oddechu.

Usiądź na swoim krześle.

Upewnij się, że obie stopy dotykają podłogi i siedzisz wyprostowany.

Kładąc obie ręce na klatce piersiowej poczuj żebra z przodu i z tyłu ciała.

Zrób wdech, czując jak twoja klatka piersiowa otwiera się i rozszerza.

Zrób wydech, czując jak klatka piersiowa się zamyka.

Relaksacja

Zamknij oczy.

Weź kilka głębokich oddechów.

Wdech, policz do trzech, wydech, policz do trzech.

Teraz otwórz oczy i rozejrzyj się wokół siebie:

- zwróć uwagę na 5 rzeczy, które możesz zobaczyć
- zwróć uwagę na 4 rzeczy, które możesz poczuć
- zwróć uwagę na 3 rzeczy, które możesz usłyszeć
- zwróć uwagę na 2 rzeczy, które możesz powąchać
- zwróć uwagę na jedną rzecz, która możesz spróbować

Na koniec weź głęboki oddech.

Efekty

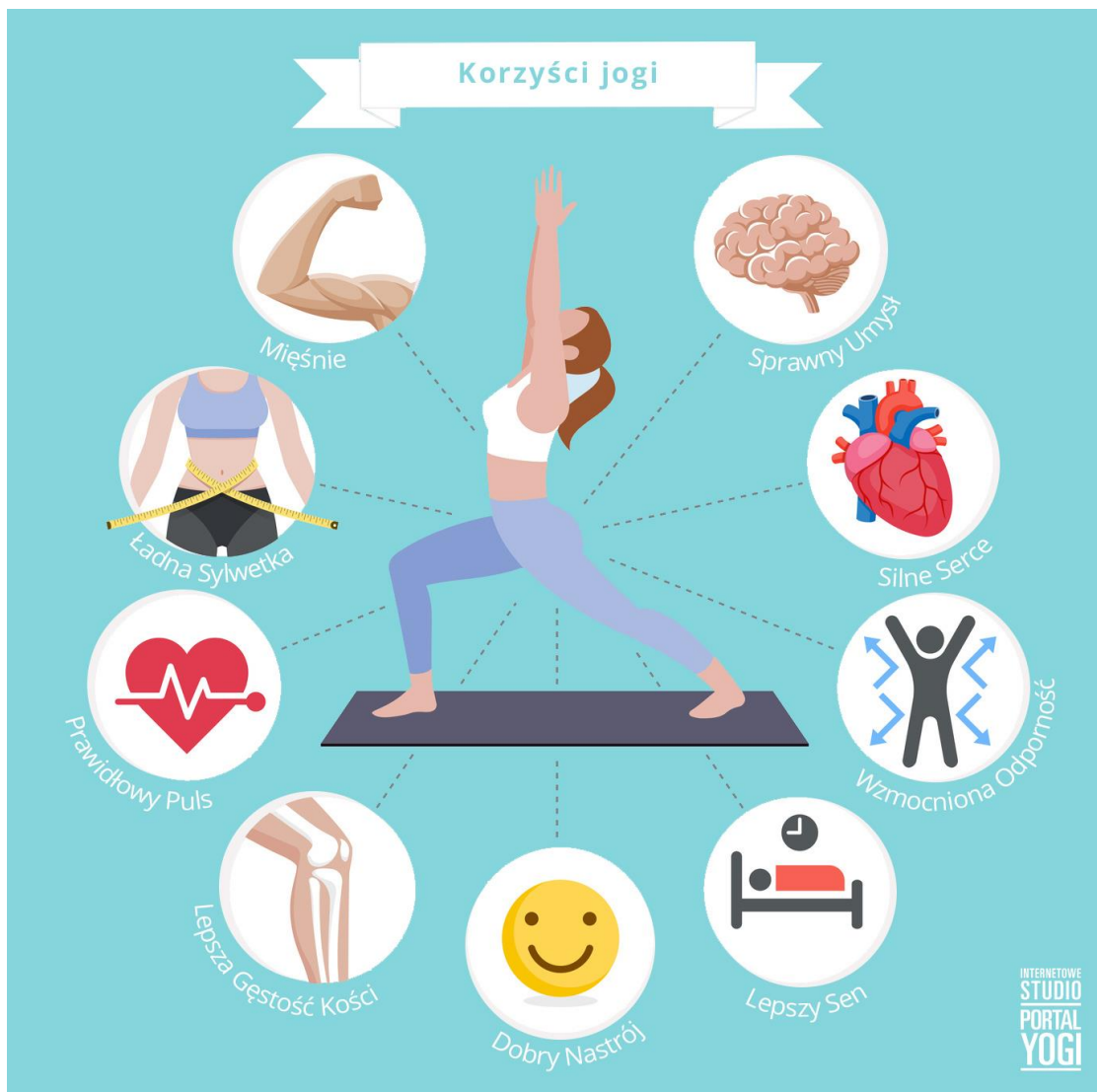
Joga może być kluczowym elementem uzdrawiania psychicznego i emocjonalnego, w rozwijaniu problemów z pewnością siebie, relacjami z innymi ludźmi, problemami rodzinnymi lub w pracy.

W trakcie każdego treningu jogi odczuwamy mniej niepokoju. Gdy tylko zaczniemy głęboko oddychać, zwolnimy i nasz układ nerwowy się uspokoi.

Zwiększenie mocy mózgu. Pozycje jogi mogą zrelaksować i odstresować.

Zwiększone szczęście. Według psychologów życie chwilą poprawia nastrój. Spędzamy prawie połowę czasu na planowaniu z wyprzedzeniem lub rozmyślaniu o przeszłości.

Joga pomaga skupić się na teraźniejszości, zapewniając zarówno ćwiczenia fizyczne, jak i mentalne.

Joga wpływa na naszą oś nadnerczy przysadki mózgowej, regulując produkcję kortyzolu, czyli hormonu stresu. Nawet krótki trening jogi w ciągu dnia ma pozytywny wpływ na reakcje hormonalne, zmniejszając stan związany z przewlekłym stresem.

Asany wykonuje się z celowo wydłużonym kręgosłupem, co zwiększa wzajemny dystans kręgów i zmniejsza nacisk na krążki międzykręgowe. Mięśnie wokół kręgosłupa wzmacniają się, stają się bardziej elastyczne, a ich wzmożona praca poprawia ukrwienie.

Warto sięgnąć po jogę jako narzędzie do radzenia sobie z trudnościami dnia codziennego, dolegliwościami ciała i umysłu. Dzięki niej odrzucimy złe nawyki, wyeliminujemy negatywne emocje i zmniejszymy stres.

**Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 10 im. Polonii
w Słupsku**

„Lepszy nauczyciel - Lepsza szkoła”

w ramach Europejskiego Programu Erasmus+

Mobilność kadry edukacji szkolnej – akcja KA1

„LEPSZY NAUCZYCIEL, LEPSZA SZKOŁA”

BARCELONA 25.09.2021 - 03.10.2021

**MATERIAŁ PRZYGOTOWAŁA
MAGDALENA KOWALCZUK**